

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

1	C	
2	C	
3	maximumscore 1
(Abraham) Kuyper	
4	D	
5	maximumscore 2 • naam: Eerste Feministische Golf• politiek recht: actief kiesrecht/passief vrouwenkiesrecht (of een omschrijving daarvan)	1
1
6	maximumscore 2 • het recht van amendement (of een omschrijving daarvan)• het budgetrecht (of een omschrijving daarvan)	1
1
7	maximumscore 1
de SDAP	
8	D	
9	maximumscore 1
Uit het antwoord moet blijken dat met het afbeelden van soldaten/militairen duidelijk wordt gemaakt dat Nederland op dat moment de baas is/het gezag wil behouden/uitbreiden in Nederlands-Indië/Indonesië.	

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

10 B

11 C

12 **maximumscore 1**

De tekenaar geeft een negatieve boodschap over de keizer, want de (militaristische) keizer wordt afgebeeld als iemand die veel doden op zijn geweten heeft / die blijkbaar niet veel geeft om de vele doden / die het zinloze sterven verheerlijkt/beloont met medailles / die dood en verderf zaait.

Opmerking

Alleen als na 'negatieve boodschap' een juist, bij de bron passend argument volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

13 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het onderdeel van de grondwetwijziging dat leidde tot minder Kamerzetels voor de liberalen is: de uitbreiding van het kiesrecht/alle mannen boven de 23 jaar mochten stemmen / de invoering van algemeen mannenkiesrecht / afschaffing van het districtenstelsel/invoering van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging 1
- Het aantal Kamerzetels voor vooral de liberalen werd daardoor minder, omdat (één van de volgende): 1
 - andere politieke stromingen (zoals het socialisme en de confessionele stromingen) meer invloed kregen.
 - er onder (orthodox) protestanten, katholieken en arbeiders (die toen kiesrecht kregen) weinig steun/aanhang voor het liberalisme was.
 - de zetels naar rato verdeeld werden (en niet per district) (waardoor de kans op het winnen van een zetel voor de liberalen kleiner werd).
 - het censuskiesrecht verdween (waardoor ook anderen dan de rijke(re) bevolkingsgroepen/de liberale achterban in steeds grotere mate mochten stemmen).

Opmerking

Het tweede scorepunt mag alleen toegekend worden als het eerste deel van de vraag juist beantwoord is.

Het Interbellum (1918-1939)

14 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het hier gaat om het afstaan van grondgebied door Duitsland / aanpassing van de landsgrenzen / het annexeren van Duits grondgebied door België (als schadevergoeding).

15 C

16 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat in de bron is te zien dat de herstelbetalingen te zwaar waren voor Duitsland (waardoor de Verenigde Staten geen afbetalingen meer kregen van Groot-Brittannië en Frankrijk van de oorlogsleningen) / dat Amerikaanse bedrijven geen producten (meer) konden verkopen in Duitsland (het Dawesplan moest Duitsland daarom weer in staat stellen om hun oorlogsschulden aan onder andere Frankrijk en Groot-Brittannië af te lossen).

17 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De mening over de rol van de Duitse regering is negatief, want (één van de volgende):

- de (vertegenwoordigers van de) Duitse regering (steken) steekt hun eigen leger (dat zich verdedigt tegen de oprukkende Geallieerden, herkenbaar aan de tank) een mes in de rug (wat bekend staat als de Dolkstootlegende).
- de (vertegenwoordigers van de) regering (worden) wordt afgebeeld als dikke/onverschillige/kwaadaardige/sigarenrokende politici.

Opmerking

Alleen als na 'negatief' een juiste, bij de bron passende verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

18 maximumscore 2

Bij zin 1 hoort: NSDAP / Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei/ Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij.

Bij zin 2 hoort: SA / Sturmabteilung.

Bij zin 3 hoort: SS / Schutzstaffel.

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

19 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat moest worden voorkomen dat werklozen zwart konden werken / stiekem geld konden (bij)verdienen (naast de steun van de staat) / dat werklozen niet vertrouwd werden door de overheid.

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – strafkampen – persoonsverheerlijking – geheime politie – vervolging van tegenstanders – terreur 	
per juist kenmerk	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Ook juiste omschrijvingen van de hierboven genoemde kenmerken mogen goed gerekend worden.</i></p>	1
21	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De liefde van de vrouw is opmerkelijk, omdat zij Stalin (als de leider van het land) niet de schuld gaf van allerlei misstanden / zij ondanks alles/alle berichten over misdaden positief bleef over Stalin • Een onderdeel van de politiek van Stalin is (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – dat er (door de propaganda / persoonsverheerlijking) sprake was van indoctrinatie (of een voorbeeld daarvan). – dat er sprake was van censuur (door het weglaten van informatie hierover). – dat er sprake was van gratis sociale voorzieningen en onderwijs. – dat er wettelijke gelijkstelling van mannen en vrouwen was. – de overtuiging dat de communistische partij (onder leiding van Stalin) het land/de wereld zou verbeteren. 	1
22	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • (nummer) 3 (= rassenleer) • (nummer) 5 (= totalitair) 	1
23	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat volgens de bron het gezin moest worden beschermd tegen (de invloed van) Joden en/of communisten.</p>	1
24	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat jongeren op deze manier geïndoctrineerd konden worden met het nationaalsocialistische gedachtegoed / dat jongens binnen de Hitlerjugend (op een speelse manier) opgeleid konden worden tot (volgzame) soldaten.</p>	1

Door de tijd heen

25 **maximumscore 1**

Eerst 1, dan 3, daarna 4 en ten slotte 2.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

26 **B**

27 **B**

28 **maximumscore 1**

vrijheid van meningsuiting / vrijheid van drukpers

29 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat de oproep in het tijdschrift in 1942 is gedaan, omdat Duitsland sinds 1941 (door operatie Barbarossa) in oorlog was met de Sovjet-Unie / omdat in 1940 Duitsland en de Sovjet-Unie (door het niet-aanvalsverdrag) nog bevriende staten waren/nog niet in oorlog waren.

Opmerking

Alleen als na '1942' een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 B

31 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een onderdeel uit de bron (één van de volgende): 1
 - de kroon is een verwijzing naar het koningshuis.
 - het afgebeelde hoofd is van het staatshoofd/de koningin (Wilhelmina).
 - de naam van de krant/Trouw verwijst naar het trouw blijven aan het koningshuis/het koninkrijk Nederland.
 - de appeltjes verwijzen naar de appeltjes van Oranje/de kleur van het koningshuis.
 - de ketenen (als omlijsting) wijzen op verbondenheid (rondom het koningshuis/met het verzet).
 - de (verschijnings)datum van de krant (30 april) is een verwijzing naar de verjaardag van (prinses) Juliana.
- Hieruit blijkt dat Trouw het koningshuis steunde, terwijl dit door de Duitse bezetter verboden was / terwijl de Duitse bezetter alle verwijzingen naar het koningshuis had verboden 1

Opmerking

Het tweede scorepunt mag alleen toegekend worden als het eerste deel van de vraag juist beantwoord is.

32 **maximumscore 1**

zin 1: Nederlands-Indië

zin 2: Japanners

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- collaboratie, omdat de agent voor de bezetter/vijand werkt / bevelen uitvoert van de bezetter/vijand / tegen Nederlanders optreedt 1
- aanpassing, omdat de politieagent probeert zijn normale werk voort te zetten / niet zomaar zonder werk wil komen te zitten / omdat veel anderen ook gewoon door bleven werken / omdat er een wettige regering in Nederland was / om erger te voorkomen 1

34 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat in beide affiches de Britten/Amerikanen de schuld krijgen van de verwoestingen/van de bombardementen op Nederlandse steden/van onschuldige slachtoffers (en daarmee verontwaardiging onder de Nijmeegse/Nederlandse bevolking willen opwekken) / dat in beide affiches de Duitsers de bombardementen van de Britten/Amerikanen gebruiken om hen als (de echte) vijanden van Nederland af te schilderen.

35 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de Hongerwinter (of een omschrijving van de hongersnood in de winter van 1944-1945).

Opmerking

Antwoorden die te maken hebben met het klimaat of het weer, zoals een koude winter, of ziekten, zoals de griep, mogen niet goed gerekend worden.

36 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het om plaatsen gaat waar massamoorden werden gepleegd/de Holocaust heeft plaatsgevonden.

37 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Groot-Brittannië/Engeland
- Frankrijk
- Verenigde Staten
- Canada
- Polen
- Sovjet-Unie

per juist antwoord

1

Opmerking

Ook andere landen die een belangrijke rol gespeeld hebben in het geallieerde leger mogen goed gerekend worden.

Door de tijd heen

38 **maximumscore 1**

Eerst 1, dan 3, daarna 2 en ten slotte 4.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

Europa en de wereld (1945-1989)

39 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De herinnering is van een Nederlandse vrouw, want ze is het niet eens met het uitroepen van de Republiek Indonesië / want ze vindt het uitroepen van de Republiek Indonesië 'belachelijk gedoe' / want ze denkt dat hun mannen (de Nederlanders) snel een einde zullen maken aan de Republiek Indonesië.

Opmerking

Alleen als na 'Nederlandse' (vrouw) een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

40 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het past niet bij een rechtsstaat, omdat er geen sprake is van vrijheid van meningsuiting / omdat de broer geen eerlijk proces krijgt (bij een militaire Sovjetrechtbank, terwijl ze burgers van de DDR zijn) 1
- Een bijbehorend onderdeel uit de bron is (één van de volgende): 1
 - De broer wordt opgepakt voor het schrijven van een opstel / het zoeken van contact met de universiteit in West-Berlijn.
 - Het vonnis wordt al na tien minuten uitgesproken.

Opmerking

Alleen als na een juist antwoord op de eerste vraag een juist, bijbehorend onderdeel uit de bron volgt, wordt het tweede scorepunt toegekend.

41 **D**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

42 maximumscore 1

De ideologie die ze allebei hebben is het communisme.

De ideologie die overwonnen moet worden is het kapitalisme / het liberalisme / het fascisme / het nationaal-socialisme.

Opmerking

Alleen als beide ideologieën juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

43 C

44 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de Koude Oorlog / de wapenwedloop / de dreiging van een atoomaanval / wederzijdse nucleaire vernietiging.

Door de tijd heen

45 maximumscore 1

Eerst 1, dan 2, daarna 4 en ten slotte 3.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

46 maximumscore 2

Gebeurtenis 1 hoort bij het Westen.

Gebeurtenis 2 hoort bij het Westen.

Gebeurtenis 3 hoort bij het Oostblok.

Gebeurtenis 4 hoort bij het Oostblok.

Gebeurtenis 5 hoort bij het Westen.

indien vijf antwoorden juist

2

indien vier of drie antwoorden juist

1

indien minder dan drie antwoorden juist

0

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

47 D

48 D

49 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

50 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- economische reden om dezelfde tijd te hebben (één van de volgende): 1
 - Het is beter voor de handel.
 - Het veroorzaakt minder verkeersproblemen / communicatieproblemen. / Het vergemakkelijkt het reizen.
- politieke reden om de lidstaten zelf te laten beslissen (één van de volgende): 1
 - Dit past bij het streven naar meer invloed van het volk (bijvoorbeeld door middel van een referendum) / naar meer betrokkenheid van mensen bij de politiek / meer draagvlak voor een (politiek) besluit/voor de EU.
 - Er is kritiek dat 'Brussel' (al) te veel regelt. / Het valt onder de soevereiniteit van de afzonderlijke lidstaten.
 - De (mogelijke) inschatting dat de afzonderlijke landen er (toch) niet samen uitkomen en een supranationale aanpak nodig is.

Door de tijd heen

51 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een positieve verandering in 1917 was dat het algemeen (mannen)kiesrecht/passief vrouwenkiesrecht werd ingevoerd (waardoor het aantal kiezers sterk toenam) / dat het stelsel van evenredige vertegenwoordiging in plaats kwam van het districtenstelsel (en elke stem meetelde bij de uitslag) 1
- Een negatieve verandering tijdens de Tweede Wereldoorlog was dat er in Nederland tijdens de Duitse bezetting geen verkiezingen meer waren / dat politieke partijen verboden waren (behalve de NSB) / dat er geen sprake meer was van een parlementaire democratie (maar van een dictatuur) / dat er een eind kwam aan de scheiding der machten 1

Bronvermeldingen

Alle bronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 9 juli 2019.

- bron 1 <https://hart.amsterdam/nl/page/428897/bijna-revolutie>
- bron 2 naar: D. van der Meulen, Koning Willem III, 1817-1890, Amsterdam 2013, pag. 432.
- bron 3 naar: Nederlandse Staatscourant, 17-12-1896.
- bron 4 naar: B. Tromp, Het sociaal-democratisch programma. De beginselprogramma's van SDB, SDAP en PVDA 1878-1977, Amsterdam 2002, pag. 89-90.
- bron 5 <https://www.geschiedenisvandaag.nu/de-modernisering-van-indonesie/>
- bron 6 <http://amsterdam-eerstewereldoorlog.nl/item/aan-tafel/>
- bron 7 eigen beheer Cito / CvTE
- bron 8 <http://www.kaskapointe.fr/images/zislin30.jpg>
- bron 9 Current history; Vol.XIII, part II, New York 1921, pag. 493.
- bron 10 <http://www.bpb.de/geschichte/deutsche-geschichte/ersterwelkrieg/155331/das-ende-des-kaiserreichs>
- bron 11 naar: <https://goelaginbeeld.nl/achtergrondinfo.php>
- bron 12 naar: S. Alexijevitsj, Het einde van de rode mens: leven op de puinhopen van de Sovjet-Unie, pag. 99, Amsterdam 2016.
- bron 13 naar: <https://www.gettyimages.dk/detail/news-photo/die-hitler-jugend-news-photo/506004619#/die-hitler-jugend-picture-id506004619>
- bron 14 <https://www.geheugenvannederland.nl/nl/geheugen/view/met%20duitschland%20voor%20nieuw%20europa%20%20nsb?query=1940&coll=ngvn&maxperpage=36&facets%5BgettyPrefLabelINL%5D%5B%5D=affiches&page=21&identifier=NIOD01:48952>
- bron 15 naar: <https://www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/47661/de-slag-om-stalingrad-november-1942.html>
- bron 16 naar: <http://www.sfmuseum.org/hist9/evacorder.html>
- bron 17 naar: <http://www.illegaletrouw.nl/bladzijde.php?krid=6&blz=31#bovenkantje>
- bron 18 naar: <http://www.historien.nl/kindertijd-in-een-jappenkamp/> en: <https://historiek.net/een-meisje-van-acht-in-een-jappenkamp/51426/>
- bron 19 naar: <https://www.oktober44.nl/interview-met-mevrouw-rozendaal-hogenbrug>

- bron 20 J. Rosendaal, Nijmegen 1944, Nijmegen 2009, pag. 90 en 94.
- bron 21 naar: <https://niod.nl/nl/hongerwinter/slachtoffers-hongerwinter-kaart>
- bron 22 naar: Willem van de Poll, Nazi hel, Amsterdam 1945, pag. 1-3.
- bron 23 afbeelding 1: <https://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/en/voorwerp/melting-sewing-machine/>
afbeelding 2: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Waves_of_paratroops_land_in_Holland.jpg
afbeelding 3: <https://javapost.nl/2015/09/30/de-aanval-op-nederlands-indie/>
afbeelding 4: https://www.bevrijdingsmuseum.nl/basis.aspx?Lid=78&Tid=745&Lit=VIEW&QUERY=NBMU_nieuws.Id=%27181%27
- bron 24 naar: <https://www.groene.nl/artikel/onverklaarbare-geluiden-drongen-ons-jappenkamp-binnen>
- bron 25 naar: W. Melching en M. Stuivenga, Ooggetuigen van de Koude Oorlog in meer dan honderd reportages, Amsterdam 2007, pag. 56.
- bron 26 <https://www.flickr.com/photos/72793939@N00/7518495310>
- bron 27 naar: Gaemers, J. (red.), Vier stoelen in de hemel; brieven aan Drees over de ouderdomsvoorziening, Ando/Stichting Willem Dreeslezing, Den Haag 2008, pag. 40.
- bron 28 naar: <http://nationaalbrandweerdokumentatiecentrum.nl/wp-content/uploads/2015/01/1961-Wenken-voor-de-bescherming-van-uw-gezin-en-uzelf.pdf>
pag.3.
- bron 29 fragment 1: naar: <http://www.troonredes.nl/troonrede-van-20-november-1945/>
fragment 2: naar: <http://www.troonredes.nl/troonrede-19-september-1950/>
fragment 3: naar: <http://www.troonredes.nl/troonrede-17-september-1968/>
fragment 4: naar: <http://www.troonredes.nl/troonrede-19-september-1989/>
- bron 30 naar: <https://www.nidi.nl/shared/content/output/2003/nidi-2003-bevolkingsatlas.pdf>; pag. 140.